

AANTEKENEN

Algemene Waterschapspartij
Afdeling Drens Overijsselse Delta

p/a

Aan: dagelijks bestuur Waterschap Drents Overijsselse Delta
Dokter van Deenweg 186
8025 BM Zwolle

Hoogeveen, 21 augustus 2023

Onderwerp: zienswijze ontwerp Kostentoedelingsverordening 2024

Geacht college,

Wij hebben kennis genomen van de ontwerp-Kostentoedelingsverordening watersysteemheffing Waterschap Drents Overijsselse Delta 2024 (hierna te noemen KTD verordening). Wij kunnen ons niet vinden in het voorliggende ontwerp en maken van de gelegenheid gebruik onze zienswijze hierover kenbaar te maken. Wij maken hierbij onderscheid in een primaire zienswijze en een subsidiaire zienswijze.

1. Uitstel vaststellen kostentoedelingsverordening (primair)

1.1 De kostentoedeling is een momentopname, waarbij wordt uitgegaan van de situatie op 1 januari van een bepaald jaar. Op basis van inwonerdichtheid en op basis van de economische waarde van onroerende zaken wordt bepaald welke categorie welk deel van de kosten van de taakuitoefening draagt. Na maximaal vijf jaar moet de KTD verordening worden herzien. Er kunnen dan nieuwe bestuurlijke keuzes worden gemaakt. Feitelijk wordt de vraag beantwoord in hoeverre het belang bij de taakuitoefening door de bestaande kostenaandelen nog goed wordt gerepresenteerd.

1.2 Het dagelijks bestuur noemt de grote verschillen in waardeontwikkeling als aanleiding om eerder dan de wettelijk voorgeschreven termijn de kostentoedeling opnieuw vast te stellen. We zien in de praktijk, dat de grote waardeinstijging inmiddels aan het afvlakken is. Hierdoor wordt het minder noodzakelijk tot een in onze ogen overhaaste tussentijdse aanpassing te komen.

1.3 Omdat de peildatum van een nieuwe KTD verordening twee jaar voor de inwerkingtreding van een nieuwe verordening ligt, zal er altijd sprake zijn van een na-ijl effect van wijzigingen in waarden. Het tussentijds aanpassen van de verordening getuigt niet van een stabiele tariefontwikkeling over meerdere jaren, iets wat de wetgever juist voor ogen heeft gehad door de wettelijke termijn op vijf jaar te bepalen.

1.4 Op dit moment is er sprake van een bijzondere situatie, omdat er een wetsvoorstel in voorbereiding is over het aanpassen van het belastingstelsel. De Raad van State heeft op 3 juli 2023 advies over het wetsvoorstel uitgebracht. Het wetsvoorstel wordt naar verwachting in het derde kwartaal van 2023 bij de Tweede Kamer ingediend. De waterschappen vinden het belangrijk, dat het wetsvoorstel zo snel mogelijk wordt ingevoerd. Als deze wet, zoals verwacht, op 1 januari 2025 in werking treedt, dan betekent dit dat in 2024 opnieuw een de KTD verordening moet worden vastgesteld. De KTD verordening 2024 zal naar verwachting voor slechts één jaar gelden.

1.5 Het belang van de ingezetenen wordt uitgedrukt in het solidariteitsdeel. Dit percentage is een bestuurlijke keuze. De vaststelling van het profijtdeel (ongebouwd, natuur en gebouwd) ligt wettelijk vast en gebeurt op basis van economische waarde. Door uitsluitend naar de waardeontwikkeling bij deze categorieën te kijken, wordt voorbij gegaan aan het belang van de ingezetenen i.c. het solidariteitsdeel.

Primair voorstel

Gezien de nieuwe wetgeving, het afvlakken van de waardestijging, het ontbreken van de wettelijke noodzaak en het bevoordelen van de specifieke belangencategorieën, is er geen aanleiding de KTD verordening op dit moment opnieuw vast te stellen. Wij vragen u dan ook primair de discussie uit te stellen tot 2024, en in deze discussie de komende nieuwe wetgeving te betrekken.

2. Vaststellen ingezetenenpercentage op 25% (subsidiar)

Mocht u niettemin vasthouden aan uw voorstel de nieuwe KTD verordening toch vast te stellen, dan verzoeken wij u subsidiair het ingezetenenpercentage vast te stellen op 25%.

2.1 Een belastingstelsel moet zo rechtvaardig mogelijk te zijn. Als blijkt dat een bestaande kostentoedeling onrechtvaardiger gaat uitpakken voor kwetsbare groepen, dan is het de morele plicht van een bestuur om deze groepen in bescherming te nemen tegen zo'n onrechtvaardige uitwerking. Het is simpel om te zeggen: "zo is de regeling, we kunnen er ook niets aan doen". Dat kan dus wel, omdat het vaststellen van het ingezetenenpercentage een bestuurlijke keuze is. Wij willen de lastenverhoging voor inwoners in tijden van hoge inflatie, verslechterende economische omstandigheden en hogere lasten zoveel mogelijk beperken en de lasten eerlijk verdelen. Daar is nu geen sprake van.

2.2 In de KTD verordening 2021 is het ingezetenenpercentage vastgesteld op 35%. Op basis van de inwonerdichtheid van 245 inwoners/km² paste dit binnen de wettelijke bandbreedte van 20-30%. Rekenkundig kwam dit uit op ongeveer 25%. Uit het kostenonderzoek, dat voor 2021 is uitgevoerd bleek, dat het gebied van het waterschap op dat moment voor 23,07% uit natuurterrein bestond (58.876 ha./255.105 ha.). Dit rechtvaardigde de verhoging met 10%. Uit het kostenonderzoek 2024 blijkt, dat het percentage uitkomt op 23,42% (59.770 ha./ 255.105 ha.).

2.3 De wetgever heeft de verhoging met 10% mogelijk gemaakt, indien er sprake is van een zeer hoge inwonerdichtheid of als er een situatie is waarin in het gebied van het waterschap een relatief groot aantal natuurterreinen voorkomt. Of van deze ruimte gebruik wordt gemaakt, behoort tot de bestuurlijke vrijheid van het waterschap. De wetgever geeft niet aan wat onder een relatief groot aantal natuurterreinen moet worden verstaan. De Unie van Waterschappen heeft dit als volgt ingevuld: van een relatief groot aantal natuurterreinen is sprake indien 25% of meer van het gebied uit natuurterreinen bestaat.

2.4 In het bestuursvoorstel van 8 september 2020 wordt de verhoging met 10% als volgt gemotiveerd: Bij ingezetenen gaat het om een algemeen taakbelang. De werkzaamheden die het waterschap uitvoert en de kosten die hiermee gemoeid zijn dragen steeds meer bij aan dit algemene taakbelang. In dit verband kan gedacht worden aan de investeringen voor HWBP. Daarnaast is het een gegeven dat het gebied van het waterschap voor bijna een kwart uit natuurterreinen bestaat. Het waterschap doet veel voor natuur en daarmee voor een goed leefklimaat voor ingezetenen. Het bestuur van het waterschap is daarom van mening, dat er redenen zijn om gebruik te blijven maken van de verhoging van 10% ten opzichte van het 'rekenkundig' bepaalde ingezetenen-aandeel en het kostenaandeel te handhaven op 35%.

2.5 Het dagelijks bestuur schrijft in het bestuursvoorstel van 27 juni 2023, dat het nieuwe kostentoedelingsonderzoek en de huidige omstandigheden ten opzichte van de situatie in 2020 geen aanleiding geven om nu tot een andere afweging te komen en die opslag van 10% te wijzigen. Naar onze mening gaat de verhoging met 10% wegens het aandeel natuur ook in de nieuwe situatie mank, omdat het percentage natuur nog steeds rond de 23% schommelt. Het bestuur hinkt hierbij op twee gedachten. Omdat het percentage natuur minder is dan 25%, wordt de taakverbreding als argument voor de verhoging met 10% gebruikt.

2.6 Genoemd kunnen worden de kosten, die gemaakt worden voor het algemeen taakbelang, zoals overname beheer en onderhoud water in stedelijk gebied en de kosten voor HWBP. De primaire waterkeringen zijn nog niet op orde, er moet nog veel gebeuren. De investeringen in veiligheid zouden steeds meer ten gunste zijn van het algemeen taakbelang. Echter, de kosten voor veiligheid worden juist gemaakt voor het specifieke taakbelang (de onroerende zaken). Het specifieke taakbelang heeft belang bij instandhouding van de waterkeringen en een goed watersysteem. Voor de ingezetenen gaat het om overlevingskansen en vluchtmogelijkheden.

2.7 In het voorjaar zagen we veel beregeningsinstallaties om gewassen te beregenen. In juni is in recordtijd de grondwaterstand weer onderuit gegaan, ook rondom en in kwetsbare natuurgebieden als het Dwingelderveld. De grootste kosten hiervan worden afgewenteld op de inwoners en de natuurorganisaties in plaats van op de waterverbruiker.

2.8 Het waterschap loopt met het vasthouden aan het 35% aandeel voor ingezetenen uit de pas met wat andere, vergelijkbare waterschappen om ons heen. Bij Waterschap Zuiderzeeland is het voorstel om van 29% naar 25% te gaan, bij Wetterskip Fryslân van 28% naar 20% en bij Waterschap Vallei en Veluwe van 40% naar 34,6%. In deze waterschappen zijn de fracties BBB en geborgd ongebouwd direct dan wel indirect in het dagelijks bestuur vertegenwoordigd. Niettemin is het voorstel bij deze waterschappen om de lastenstijging op evenredige wijze te verdelen over de verschillende categorieën. De kwetsbare groepen wordt op deze manier ontzien.

2.9 Wij zouden graag zien, dat de verdeling van de kosten gelijk loopt met het profijt dat belastingbetalers hebben bij het werk van het waterschap. De huidige regelgeving biedt die ruimte onvoldoende. Het aantal bestuurlijke keuzes is in het huidige systeem gering en het is niet mogelijk om door middel van de beschikbare keuzes voor alle categorieën het profijt in lijn te brengen met de lasten. Het nieuwe belastingstelsel biedt die ruimte wel. De belangrijkste knop waaraan het bestuur nu kan draaien is het aandeel, dat wordt toegerekend aan de ingezetenen. Door het voorgeschreven rekenmodel zal het aandeel van de overige categorieën verschuiven.

2.10 Het al dan niet verhogen of verlagen van het ingezetenenpercentage behoort tot de bestuurlijke vrijheid van een waterschapsbestuur. Door het percentage vast te stellen op 25% worden de verschuivingen enigszins gedempt en wordt een evenwichtige opbouw van de belastingdruk over alle categorieën belastingbetalers verkregen. Hiervoor is bestuurlijke moed nodig.

Subsidiair voorstel

Wij verzoeken subsidiair het ingezetenenpercentage op 25% vast te stellen. Door het verlagen van het ingezetenenpercentage wordt er recht gedaan aan het principe, dat een belastingstelsel zo rechtvaardig mogelijk dient te zijn voor alle belangengroepen. Door deze verlaging worden ook met name de lagere inkomensgroepen in ons waterschap niet onredelijk belast met kosten in het watersysteem, zoals bestrijding van verdroging, waarvan zij niet de belangrijkste veroorzaker zijn.

Met vriendelijke groeten,

